

Oponentský posudek bakalářské diplomové práce Magdy Stockettové „Postoje ke smrti a současné pohřební zvyklosti na Boskovicku“

Bakalářská práce Magdy Stockettové se zabývá tematikou smrti a způsoby pohřbívání. Autorka představuje tato témata v širokém rámci od psychologie po etnologii (kap. I), a též nastiňuje pojetí těchto témat v křesťanství (kap. II). V teoretické části práce představuje také pohřební praxi v Evropě a ČR a církevní hřbitovy (kap. III a IV). Práce je v této části kompilátem především sekundární literatury dostupné v českém jazyce.

V druhé polovině své práce autorka popisuje svůj výzkum: metody sběru dat, etiku výzkumu, výběr vzorku i způsob zaznamenávání a analýzy dat. Součástí empirické části je také představení terénu, kde výzkum probíhal (s. 33-35). Výsledky a závěry výzkumu jsou obsahem kapitol VI a VII. Práce je pojata jako antropologická.

Cílem práce bylo „popsat pohřební zvyklosti na Boskovicku a zároveň zjistit, jaké představy a postoje související se smrtí zastávají tamní lidé“ (s.6).

Součástí práce je také obrazová příloha, seznam použité literatury a internetových zdrojů.

Práce obsahuje všechny formální náležitosti bakalářské práce.

Hodnocení práce

Hodnocení práce	dílčí známka
Orientace v dané problematice, využití relevantní literatury a dalších pramenů	2-3
Použitá metoda	2-3
Splnění cílů práce	1
Rozvržení práce a styl	1-2
Formální náležitosti	2

průměrná známka 1,9

Orientace a využití relevantní literatury a dalších pramenů

S výjimkou kap. II, kde autorka cituje z Bible, je v práci využita především přehledová literatura dostupná v českém jazyce, kterou autorka sporadicky doplňuje dalšími zdroji – např. Katolický týdeník či citace ze Zákona o pohřebnictví.

To by samo o sobě bylo pro bakalářskou práci po mém soudu dostačující, problém však vidím v příliš širokém záběru. Na sedmi stranách jednoduše není možné nastínit tematiku smrti v odborné literatuře napříč společenskými vědami. S ohledem na typ výzkumu bych předpokládala na této ploše představení pouze etnografického / antropologického přístupu ke smrti a představení této tematiky s ohledem na zvolený terén. Vinou příliš širokého zakotvení do teoretického rámce vychází první část práce, ačkoli do ní autorka jistě vložila nemalou práci, jako povrchní přehled.

Použitá metoda

V práci mělo být využito, jak autorka uvádí na s. 30, zúčastněné pozorování a polostrukturované rozhovory. Jak probíhal výběr vzorku pro interview, struktura interview i zpracování a vyhodnocení dat z interview – to vše je v práci rozvedeno a představeno na výbornou. Soudě z výsledků – autorka tuto metodu bez problémů zvládla a v práci skvěle využila.

Problém je však s anoncovaným zúčastněným pozorováním, které není nikde kromě zmínky na s. 30 rozvedeno.

Splnění cílů práce

Stanovený cíl – popsat pohřební zvyklosti a analyzovat představy a postoje související se smrtí obyvatel Boskovic – se autorce podařilo zdařile naplnit.

Rozvržení práce a styl

Práce je, co se týká počtu stran pro jednotlivé části, dobře rozvržená a obsahuje všechny nutné součásti bakalářské práce.

První část je však bohužel, jak jsem již psala výše, poněkud povrchní přehled, zatímco druhá část práce představuje solidní popis vlastního výzkumu autorky a plnohodnotný závěr. Tyto dvě části jsou svojí kvalitou zásadně odlišné.

Chtěla bych zdůraznit, že si velmi cením pojetí závěru práce, kde autorka rekapituluje svůj výzkum a formuluje závěry, tj. závěr není pouhým shrnutím, ale plnohodnotným závěrem.

Formální náležitosti

Práce se jmenuje „Postoje ke smrti a současné pohřební zvyklosti na Boskovicku“, ale všichni respondenti jsou obyvatelé Boskovic, proto by mi vhodnější připadlo nazvat práci „Postoje ke smrti a současné pohřební zvyklosti v Boskovicích“.

Ačkoli po stránce obsahu (cíle, metoda, závěry apod.) je práce formálně v pořádku, objevují se problémy s chybami v citacích např:

- s. 7 – Navrátilová 2004, Kübler-Rossová 1992 a 1995 a pozn. 3 – Genep 1997– absence odkazu,
- s. 17, pozn. 47 – nejasnosti s kombinací citace v textu a citace v poznámce,
- a další nejasnosti jsou pak i u pasáží jako:

„V příbězích o Ježíši je naopak smrt popsána spíše jako spánek, čehož si můžeme všimnout v příběhu z evangelia Sv. Marka, v němž Ježíš vzkřísil dvanáctiletou dívku: „*Vešel dovnitř a řekl jim: „Proč ten rozruch a pláč? Dítě neumřelo, ale spí“ (Mk 5, 39), „Vzal ji za ruku a řekl: „Talitha kum“, což znamená: „Děvče pravím ti, vstaň!“ (Mk 5, 41). Dalším příkladem je i příběh o Lazarovi: „*To pověděl a dodal: „Náš přítel Lazar usnul. Ale jdu ho probudit“.* Učedníci mu řekli: „*Pane, spí-li, uzdraví se“.* Ježíš mluvil o jeho smrti, ale oni mysleli, že mluví o pouhém spánku.“ (Jan 11, 11-13). A Ježíš dále pravil: „*Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít.*“ (Jan 11, 25), což jsou slova, která se na křesťanských pohřbech objevovala velmi často.“ (s.17-18 a pozn.48).*

U takové pasáže pak není zcela jasné, zda se jedná o parafrázi (pasáž v bakalářské práci není v uvozovkách), jak se text tváří, či o doslovnou citaci z Daviese (Davies, 2007, s. 96), jak mi s ohledem na formu textu a užití citace z Bible připadá.

Na základě výše uvedeného hodnocení, práci doporučuji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení **velmi dobře (2)**.

KP

Karolína Pauknerová, PhD.

V Praze, 25.8. 2012

Citovaná literatura:

- DAVIES, Douglas J. 2007. Stručné dějiny smrti. Praha: Volvox Globator.
- GENNEP, Arnold Van. 1997. Přejímové rituály. Systematické studium rituálů. Praha: Lidové noviny.
- KÜBLER-ROSSOVÁ, Elisabeth. 1995. Odpovědi na otázky o smrti a umírání. Praha: Tvorba s.r.o.
- KÜBLER-ROSSOVÁ, Elisabeth. 1992. O životě po smrti. Turnov: Arica.
- NAVRÁTILOVÁ, Alexandra. 2004. Narození a smrt v české lidové kultuře. Praha: Vyšehrad.